

7. BÖLÜM

ÇOCUK SAĞLIĞI

Prof. Dr. Hakan DEMİRHİNDİ

AMAÇ

Bu bölümün sonunda okuyucular çocuk sağlığı ile ilgili kavramlar, çocuk sağlığının önemi, Türkiye ve Dünya'daki temel veriler, yorumu ve nasıl elde edileceği, 1.basamak hizmet modelinde çocuk sağlığı hizmet sunumu konusunda bilgi sahibi olacaklardır.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

Bu bölümün sonunda okuyucular;

1. Ülkemizde ve Dünya'da çocuk sağlığının önemini açıklar,
2. Çocuğun aile ve toplum içindeki değerini ve önemini açıklar,
3. Çocuk sağlığı göstergelerini listeler,
4. Çocuk sağlığını etkileyen faktörleri sayar,
5. Başlıca çocuk sağlığı morbidite ve mortalite nedenlerini sıralar,
6. Çocuk sağlığı hizmet modelini ve yürütülen programları tanımlar,
7. Çocukluk dönemlerini, özelliklerini ve sık görülen sağlık sorunlarını sayar,
8. Anne ve bebek arasındaki sağlıklı ilişkiyi açıklar,
9. Sağlam çocuk izleminin önemini ve nasıl yapıldığını anlatır,
10. Çocukluk döneminde beslenmenin önemini ve özelliklerini açıklar,
11. Çocuklukta sık görülen hastalıkların ortaya çıkmasını sağlayan sosyal faktörleri ve bu hastalıkların erken tanısı ve bu hastalıklara yaklaşım yöntemlerini açıklar,
12. Çocuklukta kazalar ve yaralanmaların nedenlerini ve korunma yöntemlerini sıralar,
13. Çocuk sağlığını etkileyecek sosyal çalışmaları ve bunların nasıl destekleneceğini açıklar,

çiş Dışkısı (1-2 gün sürer).

- Anne sütü dışkısı: Yumuşak, altın sarısı, kazein partikülleri içerir.

Kıvamı değişmeden günde 7 kereye kadar normal, ishal değildir.

KAYNAKLAR

1. COVID-19 Coronavirus Pandemic. [<https://www.worldometers.info/coronavirus/>] (Erişim: 25/11/2020).
2. Türkiye İstatistik Kurumu. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2019. Haber Bülteni Sayı:33705. [<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuculari-2019-33705>] (Erişim:25/11/2020).
3. Türkiye İstatistik Kurumu. Doğum İstatistikleri, 2019. Haber Bülteni Sayı:33706. [<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dogum-Istatistikleri-2019-33706>] (Erişim:25/11/2020).
4. Türkiye İstatistik Kurumu. Doğum İstatistikleri, 2019. Haber Bülteni Sayı:33710. [<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Olum-ve-Olum-Nedeni-Istatistikleri-2019-33710>] (Erişim:25/11/2020)
5. Türkiye İstatistik Kurumu. Hayat Tabloları, 2017-2019. Haber Bülteni Sayı:33711. [<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hayat-Tablolari-2017-2019-33711>] (Erişim:25/11/2020).
6. Türkiye İstatistik Kurumu. İstatistiklerle Çocuk, 2019. Haber Bülteni Sayı:33733. [<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2019-33733>] (Erişim:25/11/2020).
7. Türkiye İstatistik Kurumu. Merkezi Dağıtım Sistemi verileri. [<https://biruni.tuik.gov.tr/metas/?locale=tr>] (Erişim:25/11/2020)
8. Türkiye İstatistik Kurumu. Türkiye Sağlık Araştırması, 2019. Haber Bülteni Sayı:33661 [<https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?sessionId=172BfyWBSt2ZZJ43jj4hhJT-yQSWd7lJnJpLzTrGJtbwJHB6t8gwf!355138016?id=33661>] (Erişim:25/11/2020).
9. Türkiye İstatistik Kurumu. Türkiye Sağlık Araştırması, 2014. Haber Bülteni Sayı:18854. [<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18854>] (Erişim:23/03/2017).
10. T.C. Sağlık Bakanlığı, Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü. Sağlık İstatistikleri Yılı 2019. Haber Bülteni Sayı:8 [<https://dosyamerkez.saglik.gov.tr/Eklenti/39024,haber-bulteni-2019pdf.pdf?0>] (Erişim: 25/11/2020).
11. Dünya Sağlık Örgütü. Making every baby count: audit and review of stillbirths and neonatal deaths. Geneva, 2016.
12. T.C. Sağlık Bakanlığı. Anne ve Bebek Ölümünün Azaltılması. Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Sunumu. Kaynak: Elazığ Halk Sağlığı Müdürlüğü. (İçinde: Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER). Türkiye Sağlık Raporu 2014. (Ed.M.Ertem, G.Çan) HASUDER Yayınları No:2014-8. Trakya Üniv.Matbaası, Edirne 2014 [http://halksagligiokulu.org/anasayfa/components/com_booklibrary/ebooks/TSR2014T.PDF] (Erişim: 23/03/2017).
13. Hacettepe Üniversitesi, Nüfus Etütleri Enstitüsü. 2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Ankara, 2019. [http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2018/rapor/TNSA2018_ana_Rapor.pdf] (Erişim: 25/11/2020).
14. Deleş B. Çocukluk çağı obezitesi. H.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2019; 6(1):17-31.
15. Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER). Türkiye Sağlık Raporu 2014. (Ed.M.Ertem, G.Çan) HASUDER Yayınları No:2014-8. Trakya Üniv.Matbaası, Edirne 2014. [http://halksagligiokulu.org/anasayfa/components/com_booklibrary/ebooks/TSR2014T.PDF] (Erişim: 23/03/2017).
16. Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER). Türkiye Halk Sağlığı Raporu 2012. (Ed.M.Ertem, G.Çan, A.Ergör, T.Şaşmaz, F.Ayoğlu, M.Kaya) [http://halksagligiokulu.org/anasayfa/components/com_booklibrary/ebooks/Turkiye_Saglik_Raporu_2012.pdf] (Erişim:23/03/2017).
17. T.C. Sağlık Bakanlığı, Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğü, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara Numune Eğitim ve Araştırma

- Hastanesi. Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması 2010: Beslenme Durumu ve Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi Sonuç Raporu. Sağlık Bakanlığı Yayın No: 931, Ankara 2014
18. Dünya Sağlık Örgütü. Dünya Sağlık Raporu - 1998 (21.Yüzyılda Yaşam - Herkes için bir Vizyon). T.C. Sağlık Bakanlığı, Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü, Ankara, 1998, s:1,246.
 19. Birleşmiş Millet Kalkınma Programı (UNDP) [<https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/mdgoverview/overview/mdg1.html>] (Erişim: 25/11/2020).
 20. Birleşmiş Millet Kalkınma Programı (UNDP) Sustainable Development Golas. [<https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html>] (Erişim: 25/11/2020).
 21. T.C.Sağlık Bakanlığı. Bebek, Çocuk, Ergen İzlem Protokolleri (2018) [https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/cocuk_ergen_db/dokumanlar/yayinlar/Kitaplar/Bebek_Cocuk_Ergen_Izlem_Protokolleri_2018.pdf] (Erişim: 25/11/2020).
 22. T.C.Hükümeti-UNICEF. Türkiye'de Anne ve Çocukların Durum Analizi. Ankara, 1996, s:4,133- 134,142. 4.Öztek Z. Ebe ve Hemşireler için Çocuk Sağlığı Bilgisi. SSYB Yayınları, No:475, Ankara, 1980, s:8-11,14.
 23. Oral SN. Çocuk Sağlığına Giriş. Halk Sağlığı-Temel Bilgiler (Eds.Bertan M, Güler Ç). Güneş Kitabevi, Ankara, 1995, s:159.
 24. UNICEF. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme. Ayrı baskı, Plaka Matbaacılık, Ankara, 1995, s:2.
 25. Öztek Z. Halk Sağlığı Sözlüğü. T.C. Sağlık Bakanlığı, Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü Yayınları, 2001 serisi, Ankara,1998, s:137,166,190-191,198,355,369,380,399,515.
 26. Üner S. Nüfusbilim Sözlüğü. Hacettepe Üniv. Yayınları, D-17, Ankara, 1972 (İçinde: Öztek Z. Halk Sağlığı Sözlüğü. T.C. Sağlık Bakanlığı, Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü Yayınları, 2001 serisi, Ankara,1998).
 27. Beck WW (Ed.). Obstetrics and Gynecology - NMS. Wiley Medical Publication, New York, 1989, s:47,93.
 28. Tümerdem Y. Türkiye'de Çocuk Sağlığının Önemi ve Risk Grupları. Halk Sağlığı I (Toplum Hekimliği), İstanbul Üniv. Yayın No:3625, İstanbul, 1992, s:130-138.
 29. Arısan K. Doğum Bilgisi. Çeltüt Matbaacılık, İstanbul, 1984, s:38-41,
 30. Tezcan S. Epidemiyoloji. Hacettepe Halk Sağlığı Vakfı, Yayın No:92/1, Ankara, 1992, s.179-192.
 31. Morley D. Pediatric Priorities in the Developing World, Butterworths, London, 1994 (İçinde: Öztek Z. Halk Sağlığı Sözlüğü. T.C. Sağlık Bakanlığı, Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü Yayınları, 2001 serisi, Ankara,1998).
 32. Akın A, Özvarış ŞB. Ana Sağlığı ve Aile Planlaması. Halk Sağlığı-Temel Bilgiler (Eds.Bertan M, Güler Ç). Güneş Kitabevi, Ankara, 1995, s:121-122.
 33. T.C.Sağlık Bakanlığı. Herkese Sağlık – Türkiye'nin Hedef ve Stratejileri (Sağlık 21). (Eds. Öztek Z, Akdur R, Aycan S ve ark.) Barok Matbaacılık, Ankara, 2001, s:14
 34. Bertan M, Özcebe H. Çocuk, Nüfus ve Politikalar. Halk Sağlığı-Temel Bilgiler (Eds.Bertan M, Güler Ç). Güneş Kitabevi, Ankara, 1995, s:165-171.
 35. UNICEF. The State of the World's Children 2019. Children, Food and Nutrition: Growing well in a changing world. UNICEF, New York, 2019.
 36. T.C. Sağlık Bakanlığı. AÇSAP ve Alman Teknik İşbirliği Kurumu. Aile Sağlığı Programı. AÇSAP Gen.Md. Basımevi, Ankara, 1998, s:1-55.